

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ТЕХНІЧНОГО
НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ (ВИПУСКОВА)**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчальної роботи
БСП «Фаховий коледж
МНУ імені В.О.Сухомлинського»

Олена САХАРОВА
«27» серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ»**

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальності: 231 Соціальна робота

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: **Санайко Ксенія Миколаївна**, викладач вищої категорії циклової комісії технічного напрямку підготовки (випускова)

(підпис)

КСЕНІЯ САНАЙКО
(прізвище та ініціали)

Програма затверджена на засіданні циклової комісії технічного напрямку підготовки.

Протокол № 11 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії

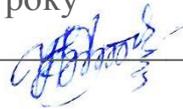

Ксенія САНАЙКО

Програму погоджено навчально-методичною радою коледжу.

Протокол № 8 від «27» серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради

Олена САХАРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Самостійна робота – 80 год.	Галузь знань 23 «Соціальна робота»	Нормативна (120 год, 4 кредити)
	Спеціальність 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: <u>8 семестр</u> Тижневих годин – 2	Ступінь фахового молодшого бакалавра	6-й
		Лекції
		8-й семестр - 16 год.
		Практичні
		8-й семестр – 24 год.
		Вид контролю: 8-й семестр - залік

Мова навчання – українська.

Примітка.

Електронна адреса дистанційного курсу на платформі <https://lms.human.ua>:

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Основи медичних знань»:

1. Засвоєння студентами теоретичних основ і сучасних принципів охорони здоров'я; методів вивчення та оцінки стану здоров'я населення у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають; організації діяльності закладів охорони здоров'я, методів аналізу та оцінки якості надання медичної допомоги населенню; технологій розробки управлінських рішень, спрямованих на поліпшення стану здоров'я населення та якості медичної допомоги.

Це передбачає вивчення законодавчих та організаційних основ функціонування й методів оцінки діяльності основних галузей (підсистем) і закладів охорони здоров'я, взаємодії між ними та суміжними немедичними галузями, основ управління системою охорони здоров'я.

2. Сформувати у студентів глибоке розуміння необхідності підтримки здорового способу життя, допомогти здобути глибокі знання в галузі педагогічної, медичної та психологічної валеології, навчити їх практично застосовувати набуті вміння і навички у своїй педагогічній діяльності з метою профілактики захворювань, рекреації та оптимізації здоров'я особистості, орієнтації її на здоровий спосіб життя; сформувати у дітей свідоме та відповідальне ставлення до індивідуального здоров'я та здоров'я нації.

Курс має міждисциплінарний характер і поєднує педагогічний, медико-психологічний, соціальний, методично-фізіологічний та юридичний компоненти.

В результаті засвоєння курсу студенти повинні знати:

- основні завдання, методи і принципи валеології;
- сутність поняття «здоровий спосіб життя»;
- вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на здоров'я людини;
- основи раціонального харчування;
- основи психічного здоров'я та самопсихотерапії;
- причини ризику та основи профілактики різних соматичних і психосоматичних захворювань.

У процесі вивчення курсу використовуватимуться як традиційні форми занять — лекції та практичні заняття, так і нетрадиційні — дискусії, зустрічі з лікарями, хворими чи пацієнтами. Вивчення дисципліни передбачає написання рефератів, підготовку доповідей, самостійну науково-дослідну роботу студентів, що сприятиме ґрунтовному осмисленню теоретичного матеріалу.

Основна дидактична мета практичних занять — розширення, поглиблення і деталізація наукових знань, отриманих на лекціях та у процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Студенти, згідно з тематичним планом проведення практичних занять, самостійно опрацьовують лекційний матеріал та рекомендовану літературу з відповідної теми, готують в разі потреби, необхідні дидактичні матеріали та виконують домашні завдання.

На практичних заняттях формуються вміння визначати рухову активність та складати індивідуальні оздоровчі програми. Студенти

ознайомлюються із сучасними методиками діагностики здоров'я та щоденниками самоконтролю.

Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Викладач визначає обсяг самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектом лекцій викладача, практикумом, таблицями, схемами тощо.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

СК 8. Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів.

СК 12. Здатність дотримуватися етики професійного спілкування і стандартів соціальної роботи.

Результати навчання за дисципліною:

РН 3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 5. Застосовувати етичні принципи і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.

РН 10. Організувати заходи з реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації отримувачів соціальних послуг.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я

Тема 1. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я.

Визначення. Предмет, зміст. Історія охорони здоров'я в Україні
Соціальна медицина та організація охорони здоров'я. Визначення. Предмет, зміст, завдання. Охорона здоров'я як складна соціально-економічна система та специфічна галузь народного господарства. Головне призначення соціальної медицини та управління охороною здоров'я як науки і навчальної дисципліни — оцінка критеріїв суспільного здоров'я і якості медичної допомоги, їх оптимізація. Об'єкти медико-соціальних досліджень (групи осіб, населення адміністративної території; окремі заклади (поліклініки, стаціонари, діагностичні центри, спеціалізовані служби; органи охорони здоров'я; об'єкти навколишнього середовища; загальні і специфічні фактори ризику різних захворювань). Історія охорони здоров'я в Україні (три етапи побудови центральних органів управління охороною здоров'я).

Тема 2. Система охорони здоров'я в Україні.

Види систем охорони здоров'я Охорона здоров'я як система заходів, спрямованих на забезпечення збереження і розвитку фізіологічних і

психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості життя. Види систем охорони здоров'я. Основні завдання Міністерства охорони здоров'я України. Виконання закладами охорони здоров'я експертних функцій щодо: а) експертизи тимчасової непрацездатності громадян; б) військово-лікарської експертизи; в) судово-медичної і судово психіатричної експертизи; г) патолого-анатомічних розтинів трупів.

Тема 3. Принципи та організація лікувально-профілактичної допомоги

Основні принципи організації надання медичної допомоги в Україні. Правовий статус закладів охорони здоров'я. Структура закладів охорони здоров'я за ступенем інтенсивності медичного обслуговування. Типи закладів охорони здоров'я, що надають медичну (лікувально-профілактичну) допомогу. Медична статистика. Статистичний метод: визначення статистики.

Предмет, зміст, теоретичні основи. Застосування статистики в медико-біологічних дослідженнях. Роль статистики в медицині й охороні здоров'я. Етапи статистичного дослідження. 1-й етап — організаційний; 2-й етап — збирання інформації, методи збирання матеріалу (безпосереднє спостереження, документальний метод, опитування, інтерв'ювання, анкетний метод); 3-й етап — обробка даних, статистичне групування зібраного матеріалу, підготовка матеріалів для зведення, статистичне зведення, статистичні таблиці, обробка даних з використанням сучасних математико-статистичних методів та обчислювальних засобів; 4-й етап — аналіз та оформлення результатів статистичного дослідження; 5-й етап — впровадження результатів дослідження в практику та оцінка ефективності).

Тема 4. Етичні гарантії права на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування

Теоретичні аспекти лікарської етики й медичної деонтології. Етичні й деонтологічні традиції вітчизняної медицини, їх значення в діяльності лікаря. Етичні аспекти лікарської діяльності в умовах ринкових відносин.

Морально-етичні й професійно-етичні аспекти діяльності лікаря. Лікарська таємниця, її юридичні та моральні аспекти. Питання лікарської таємниці у випадках соціально небезпечних хвороб. Деонтологічні проблеми лікарських помилок. Клятва Гіппократа. Клятва лікаря. Сучасні проблеми лікарської етики й медичної деонтології.

Кредит II. Здоров'я населення

Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я

Біологічна, соціальна та психологічна сутність здоров'я. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я» (загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний). Визначення цих понять. Показники здоров'я населення та окремих його груп. Основні групи чинників, що впливають на рівні показників здоров'я, спосіб життя людей (стиль, уклад, якість, рівень), стан навколишнього середовища, біологічні фактори, обсяг і якість медичної допомоги. Три рівні опису цінності «здоров'я» (біологічний, соціальний, особливий психологічний).

Тема 6. Адаптація. Фактори, що впливають на здоров'я людини

Визначення поняття «адаптація». Види адаптації. Адаптація організму до зовнішніх факторів середовища. Показники здоров'я. Три взаємопов'язані рівні здоров'я (суспільний, груповий та індивідуальний). Індивідуальне здоров'я. Фактори, що впливають на здоров'я людини.

Тема 7. Здоров'я і хвороба — єдність протилежностей

Загальне вчення про хворобу. Причини захворювання (зовнішні і внутрішні). Чотири стадії розвитку захворювання. Здоров'я і хвороба — єдність протилежностей. Захворюваність населення як найважливіша соціально-гігієнічна проблема. Джерела інформації про захворюваність. Міжнародна класифікація хвороб, травм і причин смертності, основні принципи її побудови, порядок використання, значення у вивченні захворюваності й смертності населення.

Визначення поняття «захворюваність населення». Методи вивчення захворюваності, їхня характеристика. Види захворюваності. Показники загальної захворюваності.

Тема 8. Загальна гігієна як галузь медичної науки та практики охорони здоров'я

Гігієна як наука, її мета, зміст, завдання, методи дослідження та зв'язок з іншими науками. Розділи гігієни: комунальна гігієна, гігієна навколишнього середовища (загальна гігієна), гігієна праці, гігієна харчування, радіаційна гігієна, військова гігієна, гігієна дітей і підлітків, авіаційна і космічна гігієна.

Санітарно-епідеміологічна служба в Україні. Основні етапи розвитку гігієни. Гігієнічне нормування як основа профілактики захворювань населення. Методи гігієнічних досліджень довкілля та його впливу на організм людини і суспільне здоров'я.

Специфічні методи гігієни: метод санітарного обстеження та опису, гігієнічний експеримент: медичне обстеження (індивідуальне чи масове) з використанням антропометричних, клінічних, фізіологобіохімічних, імунобіологічних, рентгенологічних методів; санітарно-статистичний метод (шляхом розрахування демографічних показників); епідеміологічний метод (вивчає особливості поширення хвороб); методи математичної статистики (об'єднують метод санітарно-статистичний та епідеміологічний).

Комплексні методи (методи наукового мотивування гігієнічних нормативів, вивчення стану здоров'я певної групи осіб, вивчення гігієнічного фактора). Індивідуальна гігієна (гігієна тіла та ротової порожнини; профілактика шкідливих звичок; дотримання режиму дня як важлива гігієнічна передумова здорового способу життя; гігієна одягу та взуття).

Тема 9. Природне і соціальне в житті людини.

Профілактика вчення про природу й суспільство, взаємодія соціальних і біологічних закономірностей. Характер впливу чинників навколишнього середовища на здоров'я людини. Генетичні наслідки забруднення навколишнього середовища. Біологічні та соціальні ознаки людини. Дія іонізуючого випромінювання на людину. Профілактика — генеральний напрямок охорони здоров'я. Основні принципи профілактичної роботи. Диспансеризація здорових і хворих. Інтеграційна міжнародна програма профілактики неінфекційних захворювань (СНІД). Основні напрями відпрацювання методів організації профілактичної та реабілітаційної роботи

в процесі диспансеризації населення. Основні етапи диспансеризації. Сучасні підходи до профілактики.

Тема 10. Екологія і здоров'я Фактори небезпек. Їх види.

Хімічні фактори небезпеки. Біологічні фактори небезпеки. Біологічна зброя. Психофізіологічні фактори небезпек (стрес, фрустрація, конфлікт, криза, транс, екстаз). Природні небезпеки (стихійні, тектонічні стихійні лиха, виверження вулканів, землетруси, топологічні стихійні лиха, селі). Природно-техногенні небезпеки. Природно-соціальні небезпеки.

Біологічні чинники природного та антропогенного походження. Біологічне забруднення, пов'язане з присутністю у воді, повітрі і ґрунті патогенних мікроорганізмів, личинок і лялечок синантропних мух, яєць гельмінтів тощо. Епідемія. Ендемія. Загальна характеристика захворювань, викликаних біологічними чинниками (грип, хвороба Боткіна або вірусний гепатит, туберкульоз (сухоти), захворювання, які передаються статевим шляхом (сифіліс, гонорея, трихомонадні ураження, хламідіоз, генітальний герпес). СНІД — синдром набутого імунodefіциту. Наркотики та наркоманія.

Кредит III. Валеологія — наука про здоровий спосіб життя

Тема 11. Проблеми здоров'я людини в сучасному суспільстві.

Фізичне здоров'я індивіда Валеологія як наука про здоровий спосіб життя. Фізичний розвиток як один із критеріїв оцінки здоров'я населення. Значення вивчення фізичного розвитку для практики охорони здоров'я. Система спостереження за фізичним розвитком. Основні ознаки фізичного розвитку. Акселерація як соціально-гігієнічна проблема.

Медичне страхування, його соціально-економічні й організаційні основи. Система медичного страхування (обов'язкове, добровільне). Страхіві медичні організації.

Вплив соціально-економічних, психологічних чинників на стан здоров'я людини як цілісного складного феномена. Взаємодія соціальних, духовних, фізичних і психічних складових життєдіяльності людини.

Тема 12. Чинники здоров'я. Спосіб життя. Довголіття і здоров'я

Передумови для здоров'я. Залежність здоров'я населення від способу виробництва й матеріальних умов життя. (Мир. Дах над головою. Соціальна справедливість, рівність, неупередженість. Освіта. Харчування. Прибуток. Стабільна екосистема. Сталі ресурси).

Спосіб життя: визначення, основні елементи, вплив його на здоров'я населення. Медична активність суспільства, колективу, особистості. Профілактична активність.

Старіння. Вітаукт як конкретний процес, пов'язаний механізмами регуляції з віковим розвитком, зі старінням, який може бути визначений як адаптація, компенсація, відновлення, захист тощо. Загальні відомості про довголіття. Критерії віку. Середня тривалість життя.

Тема 13. Характеристика основних нутрієнтів та баластних речовин

Політика українського уряду в галузі харчування. Найпопулярніші оздоровчі дієти. Дієта М. Бірхер-Беннера. Дієта Г. Шелтона. Дієта П. Брегга. Обмін білків, вуглеводів і жирів в організмі людини. Функції білків (структурна, каталітична, гормональна, транспортна, захисна, механічна,

енергетична). Основний структурний компонент білка. Регуляція білкового обміну (нервова, гуморальна). Функції вуглеводів (енергетична, структурна, перетворення вуглеводів). Функції ліпідів (енергетична, структурна, захисна, термоізоляційна, обмінна). Значення води. Значення мінеральних речовин. Регуляція водного балансу і мінерального обміну. Вітаміни як біологічно активні речовини, які беруть участь в обміні речовин. Функції вітамінів А, В1, В2, С, D, Е, К.

Тема 14. Основні поняття наркології. Профілактика і шляхи запобігання шкідливим звичкам

Алкоголізм і наркоманія як соціально-гігієнічна проблема. Соціально-гігієнічне значення проблеми алкоголізму. Визначення алкоголізму в широкому соціальному й медичному аспектах. Поширеність алкоголізму, його вплив на захворюваність і травматизм. Алкоголізм і продуктивність праці. Пияцтво й злочинність. Шляхи формування наркотичної звички та наркотичної залежності. Фактори та мотивація підліткової наркоманії. Основні типи наркотиків. Роль органів та установ охорони здоров'я в попередженні алкоголізму й наркоманії. Організація медичної допомоги хворим, що хворіють на алкоголізм. Психоневрологічний диспансер, його роль і завдання у боротьбі з алкоголізмом, наркоманією, токсикоманією. Наркологічний диспансер. Роль громадськості, засобів масової комунікації в профілактиці алкоголізму й наркоманії.

Кредит IV. Рухова активність і здоров'я

Тема 15. Методологічні передумови фізичної культури та її фізіологічні основи

Фізична культура і фізичне виховання. Природа як джерело фізичного розвитку людини та її загартованості. Форми і види оздоровчої роботи засобами фізичної культури.

Тема 16. Місце фізичної культури у підтриманні та зміцненні рівня здоров'я

Механізми лікувальної дії фізичних вправ за В. К. Добровольським (тонізуюча, трофічна дія, компенсаторна, нормалізуюча). Організація фізичного виховання зі школярами, що мають відхилення у стані здоров'я. Основні засоби фізичного виховання. Загальне поняття про поставу. Характерні ознаки правильної постави. Методика корекції дефектів постави.

Тема 17. Методологічні основи і фактори раціональної організації життєдіяльності людини Визначення та формування здорового способу життя молоді. Поняття здорового способу життя. Досвід вивчення здорового способу життя молоді. Навчання здорового способу життя (медична модель, освітня модель, радикально-політична модель, модель самозміцнення). Шляхи формування здорового способу життя. Служба формування здорового способу життя в Україні. Центри здоров'я, їхня структура, функції, методи роботи.

Тема 18. Аналіз державної політики в галузі

Концепція розвитку охорони здоров'я населення України. Державна політика у сфері охорони здоров'я. Реформування економічних засад системи охорони здоров'я. Реорганізація системи управління у сфері охорони здоров'я. Створення умов для здорового способу життя.

Оптимізація діяльності галузі охорони здоров'я. Інноваційна і кадрова політика у системі охорони здоров'я. Концептуальні напрямки розвитку охорони здоров'я в місті Києві. Основні напрями політики київської влади у сфері охорони здоров'я.

4. Структура навчальної дисципліни

№	Назва теми	Кількість годин			Всього
		У тому числі			
		лекції	семінари	с.р.	
Кредит 1					
Соціальна медицина та організація охорони здоров'я					
1	Соціальна медицина та організація охорони здоров'я.	1	1	6	8
2	Система охорони здоров'я в Україні.	1	1	4	6
3	Принципи та організація лікувально-профілактичної допомоги	1	2	6	9
4	Етичні гарантії права на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування	1	2	6	9
Всього кредит I		4	6	22	30
Кредит 2					
Здоров'я населення					
5	Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я	1	1	2	4
6	Адаптація. Фактори, що впливають на здоров'я людини	1	1	2	4
7	Здоров'я і хвороба — єдність протилежностей	1	1	2	4
8	Загальна гігієна як галузь медичної науки та практики охорони здоров'я	1	1	2	4
9	Природне і соціальне в житті людини.	1	1	4	6
1	Екологія і здоров'я Фактори небезпек. Їх види.	1	1	4	6
Всього кредит II		6	6	18	30
Кредит 3.					
Валеологія — наука про здоровий спосіб життя					
1	Проблеми здоров'я людини в сучасному суспільстві.	1	1	2,5	4,5
1	Чинники здоров'я. Спосіб життя. Довголіття і здоров'я	1	1	2,5	4,5
1	Характеристика основних нутрієнтів та баластних речовин	1	2	2,5	5,5
1	Основні поняття наркології. Профілактика і шляхи запобігання шкідливим звичкам	1	2	2,5	5,5
Всього кредит III		4	6	20	30
Кредит 4.					

Рухова активність і здоров'я					
1 5	Методологічні передумови фізичної культури та її фізіологічні основи	0,5	1	6	7,5
1 6	Місце фізичної культури у підтриманні та зміцненні рівня здоров'я	0,5	1	4	5,5
1 7	Методологічні основи і фактори раціональної організації життєдіяльності людини	0,5	2	6	6,5
1 8	Аналіз державної політики в галузі	0,5	2	6	6,5
Всього Кредит IV		2	6	22	30
Всього I семестр		16	24	80	120
Всього за рік		16	24	80	120

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я		
1.	Визначення. Предмет, зміст. Історія охорони здоров'я в Україні Соціальна медицина та організація охорони здоров'я. Визначення. Предмет, зміст, завдання. Охорона здоров'я як складна соціально-економічна система та специфічна галузь народного господарства. Головне призначення соціальної медицини та управління охороною здоров'я як науки і навчальної дисципліни — оцінка критеріїв суспільного здоров'я і якості медичної допомоги, їх оптимізація. Об'єкти медико-соціальних досліджень (групи осіб, населення адміністративної території; окремі заклади (поліклініки, стаціонари, діагностичні центри, спеціалізовані служби; органи охорони здоров'я; об'єкти навколишнього середовища; загальні і специфічні фактори ризику різних захворювань). Історія охорони здоров'я в Україні (три етапи побудови центральних органів управління охороною здоров'я).	1
2.	Види систем охорони здоров'я Охорона здоров'я як система заходів, спрямованих на забезпечення збереження і розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості життя. Види систем охорони здоров'я. Основні завдання Міністерства охорони здоров'я України. Виконання закладами охорони здоров'я експертних функцій щодо: а) експертизи тимчасової непрацездатності громадян; б) військово-лікарської експертизи; в) судово-медичної і судово психіатричної експертизи; г) патолого-анатомічних розтинів трупів.	1
3.	Основні принципи організації надання медичної допомоги в Україні. Правовий статус закладів охорони здоров'я. Структура	2

	<p>закладів охорони здоров'я за ступенем інтенсивності медичного обслуговування. Типи закладів охорони здоров'я, що надають медичну (лікувально-профілактичну) допомогу. Медична статистика. Статистичний метод: визначення статистики.</p> <p>Предмет, зміст, теоретичні основи. Застосування статистики в медико-біологічних дослідженнях. Роль статистики в медицині й охороні здоров'я. Етапи статистичного дослідження. 1-й етап — організаційний; 2-й етап — збирання інформації, методи збирання матеріалу (безпосереднє спостереження, документальний метод, опитування, інтерв'ювання, анкетний метод); 3-й етап — обробка даних, статистичне групування зібраного матеріалу, підготовка матеріалів для зведення, статистичне зведення, статистичні таблиці, обробка даних з використанням сучасних математико-статистичних методів та обчислювальних засобів; 4-й етап — аналіз та оформлення результатів статистичного дослідження; 5-й етап — впровадження результатів дослідження в практику та оцінка ефективності).</p>	
4.	<p>Теоретичні аспекти лікарської етики й медичної деонтології. Етичні й деонтологічні традиції вітчизняної медицини, їх значення в діяльності лікаря. Етичні аспекти лікарської діяльності в умовах ринкових відносин.</p> <p>Морально-етичні й професійно-етичні аспекти діяльності лікаря. Лікарська таємниця, її юридичні та моральні аспекти. Питання лікарської таємниці у випадках соціально небезпечних хвороб. Деонтологічні проблеми лікарських помилок. Клятва Гіппократа. Клятва лікаря. Сучасні проблеми лікарської етики й медичної деонтології.</p>	2
Кредит II. Здоров'я населення		
5.	<p>Біологічна, соціальна та психологічна сутність здоров'я. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я» (загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний). Визначення цих понять. Показники здоров'я населення та окремих його груп. Основні групи чинників, що впливають на рівні показників здоров'я, спосіб життя людей (стиль, уклад, якість, рівень), стан навколишнього середовища, біологічні фактори, обсяг і якість медичної допомоги. Три рівні опису цінності «здоров'я» (біологічний, соціальний, особливий психологічний).</p>	1
6.	<p>Визначення поняття «адаптація». Види адаптації. Адаптація організму до зовнішніх факторів середовища. Показники здоров'я. Три взаємопов'язані рівні здоров'я (суспільний, груповий та індивідуальний). Індивідуальне здоров'я. Фактори, що впливають на здоров'я людини.</p>	1
7.	<p>Загальне вчення про хворобу. Причини захворювання (зовнішні і внутрішні). Чотири стадії розвитку захворювання. Здоров'я і</p>	1

	<p>хвороба — єдність протилежностей. Захворюваність населення як найважливіша соціально-гігієнічна проблема. Джерела інформації про захворюваність. Міжнародна класифікація хвороб, травм і причин смертності, основні принципи її побудови, порядок використання, значення у вивченні захворюваності й смертності населення.</p> <p>Визначення поняття «захворюваність населення». Методи вивчення захворюваності, їхня характеристика. Види захворюваності. Показники загальної захворюваності.</p>	
8.	Гігієна як наука, її мета, зміст, завдання, методи дослідження та зв'язок з іншими науками. Розділи гігієни: комунальна гігієна, гігієна навколишнього середовища (загальна гігієна), гігієна праці, гігієна харчування, радіаційна гігієна, військова гігієна, гігієна дітей і підлітків, авіаційна і космічна гігієна.	1
9.	Профілактика Вчення про природу й суспільство, взаємодія соціальних і біологічних закономірностей. Характер впливу чинників навколишнього середовища на здоров'я людини. Генетичні наслідки забруднення навколишнього середовища.	1
10	Хімічні фактори небезпеки. Біологічні фактори небезпеки. Біологічна зброя. Психофізіологічні фактори небезпек (стрес, фрустрація, конфлікт, криза, транс, екстаз). Природні небезпеки (стихійні, тектонічні стихійні лиха, виверження вулканів, землетруси, топологічні стихійні лиха, селі). Природно-техногенні небезпеки. Природно-соціальні небезпеки.	1
Кредит III. Валеологія — наука про здоровий спосіб життя		
11	Фізичне здоров'я індивіда Валеологія як наука про здоровий спосіб життя. Фізичний розвиток як один із критеріїв оцінки здоров'я населення. Значення вивчення фізичного розвитку для практики охорони здоров'я. Система спостереження за фізичним розвитком. Основні ознаки фізичного розвитку. Акселерація як соціально-гігієнічна проблема.	1
12	Передумови для здоров'я. Залежність здоров'я населення від способу виробництва й матеріальних умов життя. (Мир. Дах над головою. Соціальна справедливість, рівність, неупередженість. Освіта. Харчування. Прибуток. Стабільна екосистема. Сталі ресурси).	1
13	Політика українського уряду в галузі харчування. Найпопулярніші оздоровчі дієти. Дієта М. Бірхер-Беннера. Дієта Г. Шелтона. Дієта П. Брегга. Обмін білків, вуглеводів і жирів в організмі людини. Функції білків (структурна, каталітична, гормональна, транспортна, захисна, механічна, енергетична). Основний структурний компонент білка. Регуляція білкового обміну (нервова, гуморальна). Функції вуглеводів (енергетична, структурна, перетворення вуглеводів). Функції ліпідів (енергетична, структурна, захисна, термоізоляційна, обмінна). Значення води. Значення мінеральних речовин. Регуляція	2

	водного балансу і мінерального обміну. Вітаміни як біологічно активні речовини, які беруть участь в обміні речовин. Функції вітамінів А, В1, В2, С, D, Е, К.	
	Алкоголізм і наркоманія як соціально-гігієнічна проблема. Соціально-гігієнічне значення проблеми алкоголізму. Визначення алкоголізму в широкому соціальному й медичному аспектах. Поширеність алкоголізму, його вплив на захворюваність і травматизм. Алкоголізм і продуктивність праці. Пияцтво й злочинність. Шляхи формування наркотичної звички та наркотичної залежності. Фактори та мотивація підліткової наркоманії. Основні типи наркотиків. Роль органів та установ охорони здоров'я в попередженні алкоголізму й наркоманії. Організація медичної допомоги хворим, що хворіють на алкоголізм. Психоневрологічний диспансер, його роль і завдання у боротьбі з алкоголізмом, наркоманією, токсикоманією. Наркологічний диспансер. Роль громадськості, засобів масової комунікації в профілактиці алкоголізму й наркоманії.	2
Кредит ІV. Рухова активність і здоров'я		
11	Фізична культура і фізичне виховання. Природа як джерело фізичного розвитку людини та її загартованості. Форми і види оздоровчої роботи засобами фізичної культури.	1
	Механізми лікувальної дії фізичних вправ за В. К. Добровольським (тонізуюча, трофічна дія, компенсаторна, нормалізуюча). Організація фізичного виховання зі школярами, що мають відхилення у стані здоров'я. Основні засоби фізичного виховання. Загальне поняття про поставу. Характерні ознаки правильної постави. Методика корекції дефектів постави.	1
	Визначення та формування здорового способу життя молоді. Поняття здорового способу життя. Досвід вивчення здорового способу життя молоді. Навчання здорового способу життя (медична модель, освітня модель, радикально-політична модель, модель само зміцнення). Шляхи формування здорового способу життя. Служба формування здорового способу життя в Україні. Центри здоров'я, їхня структура, функції, методи роботи.	2
12	Концепція розвитку охорони здоров'я населення України. Державна політика у сфері охорони здоров'я. Реформування економічних засад системи охорони здоров'я. Реорганізація системи управління у сфері охорони здоров'я. Створення умов для здорового способу життя.	2
	Всього II семестр	24
	Всього за рік	24

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (далі – СРС) як невід’ємна складова освітнього процесу у вищому навчальному закладі є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами аудиторної роботи, в час, вільний від обов’язкових навчальних занять. Кожен вид самостійної роботи фіксується в академічному журналі окремою графою.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до практичних занять;
- пошукова робота за допомогою електронних джерел;
- підготовка студентів до проведення поміжного (модульного) контролю;
- підготовка міні-проекту за обраною тематикою.

Розподіл годин на виконання СРС

№ зп	Вид самостійної роботи	к-ть годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	5
2	Підготовка до семінарських занять	30
3	Підготовка проміжного контролю	4
4	Робота з інтернет-ресурсами	3
5	Підготовка міні-проекту	20

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1		
Соціальна медицина та організація охорони здоров’я		
1.	Концепція розвитку охорони здоров’я України.	2
2.	Інноваційна і кадрова політика у системі охорони здоров’я.	2
3.	Принципи та організація лікувально-профілактичної допомоги.	2
4.	Поняття медичної етики та медичної деонтології.	2
5.	Державна політика у сфері охорони здоров’я.	2
6.	Сутність поняття «здоров’я».	2
7.	Взаємозв’язок суспільного, групового й індивідуального рівня здоров’я.	2
8.	Біологічна та соціальна категорії здоров’я.	2
9.	Процес адаптації людини до навколишнього середовища	2
10.	Ознаки здоров’я і його кількісна оцінка.	2

11.	«Третій стан» людини і його характеристика.	2
Кредит 2 Здоров'я населення		
12.	Вплив способу життя на здоров'я людини.	2
13.	Вплив несприятливого навколишнього середовища на стан здоров'я.	2
14.	Загальний рівень здоров'я населення України.	2
15.	Шляхи вирішення проблеми збереження здоров'я населення України.	2
16.	Фізіологічний компонент трудової діяльності людини.	2
17.	Психічний компонент трудової діяльності людини.	2
18.	Поняття психофізіологічних факторів небезпеки.	2
19.	Характерні ознаки психофізіологічних факторів небезпеки.	2
20.	Особливості фізичної праці.	2
Кредит 3. Валеологія — наука про здоровий спосіб життя		
21.	Характерні ознаки розумової праці.	2
22.	Фактори, які впливають на ступінь працездатності.	2
23.	Визначення небезпеки та походження небезпек.	2
24.	Соціальна медицина та організація охорони здоров'я. Визначення, предмет, зміст.	2
25.	Система охорони здоров'я в Україні	2
26.	Види систем охорони здоров'я.	2
27.	Сутність природно-техногенних небезпек, їх причини, наслідки, шляхи запобігання цим явищам	2
28.	Проблеми природно-соціальних небезпек та шляхи запобігання їм.	2
29.	Як убезпечитися від хвороб, що передаються статевим шляхом?	2
30.	Загрозлива небезпека від наркотиків та наркоманії.	2
Кредит 4. Рухова активність і здоров'я		
31.	Охарактеризуйте роль рухової активності у підтриманні здоров'я людини.	2
32.	Охарактеризуйте фактори здоров'я людини.	2
33.	Опишіть фактори впливу на тривалість життя людини.	2
34.	Наведіть основні завдання валеології, гігієни та психогігієни.	2
35.	Опишіть основні положення гігієни розумової праці.	2
36.	Охарактеризуйте екзогенні та ендогенні фактори здоров'я	2
37.	Доведіть, що фізична культура і спорт — суттєвий фактор збереження здоров'я людини.	2
38.	Проаналізуйте вплив фізичних вправ на психосоматичне здоров'я.	2
39.	Розкрийте сутність поняття «адаптація», її прояви і залежність від резервів організму людини.	2
40.	Поясніть сутність індивідуального підходу до здоров'я та формування здорового способу життя.	2

41.	Фактори ризику виникнення захворювань.	2
	Всього II семестр	80
	Всього за рік	80

Теми контрольних робіт

1. Здоров'я людини як пріоритет у діяльності держави.
2. Здоров'я людини й безпека держави.
3. Роль держави в забезпеченні здоров'я громадян.
4. «Хвороби цивілізації». Класифікація факторів ризику «хвороб цивілізації».
5. Проблема особистої відповідальності людини за своє здоров'я.
6. Екологія й спосіб життя сучасної людини.
7. Роль медицини в забезпеченні здоров'я.
8. Поняття про медичну профілактику захворюваності.
9. Спосіб життя й здоров'я. Критерії здоров'я людини.
10. Компоненти здорового способу життя та їх характеристика.
11. Особливості взаємин людини з природою. Соціальна сутність людини.
12. Соціальні фактори, що зумовлюють спосіб життя сучасної людини.
13. Культурологічні фактори способу життя сучасної людини.
14. Протиріччя біологічного й соціального в забезпеченні здоров'я людини й шляхи його подолання.
15. Поняття про адаптацію.
16. Поняття про здоров'я та його класифікацію.
17. Рухова активність і тривалість життя.
18. Поняття про фізичну культуру й спорт.
19. Стомлення, його механізми і значення.
20. Вплив фізичного тренування на функціональні системи організму.
21. Поняття про раціональну організацію життєдіяльності.
22. Особливості розумової праці та класифікація її видів.
23. Значення планування життєдіяльності для здоров'я людини.
24. Проблема харчування і здоров'я.
25. Алкоголізм і наркоманія як соціально-гігієнічна проблема.
26. Шляхи формування наркотичної звички та наркотичної залежності.
27. Фактори та мотивація підліткової наркоманії. Основні типи наркотиків.
28. Роль громадськості, засобів масової комунікації в профілактиці алкоголізму та наркоманії.
29. Система охорони здоров'я України.
30. Гігієна як наука, її зв'язок з іншими науками. Галузі медичних знань.

8. Методи навчання

В сучасних умовах економічного розвитку України перед вищими навчальними закладами стоїть завдання підвищення якості підготовки фахівців економічного профілю. Одним із шляхів вирішення даного завдання є удосконалення форм та методів навчання, упровадження в навчальний процес новітніх освітніх технологій.

Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного обмірковування. Студенти здійснюють коментарі самостійно або за участю викладача.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію

Кейс-метод – розгляд, аналіз конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань

9. Методи контролю

1. Метод усного контролю: індивідуальне або фронтальне опитування.
2. Метод письмового контролю: контрольна робота
3. Метод тестового контролю (письмового).
4. Метод самоконтролю.
5. Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

оцінка «**відмінно**» (90-100 балів) виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв’язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних завдань;

оцінка «**добре**» (89-65 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності, за вміння застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних завдань;

оцінка «**задовільно**»(64-50 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при виконанні практичних завдань;

оцінка «незадовільно» (49-1 бали) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при виконанні практичних завдань. Оцінювання знань студентів за письмові (тестові, самостійні) роботи здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання кожного виду робіт.

10. Методичне забезпечення

Розроблено навчально-методичний комплекс, методичні рекомендації щодо самостійного вивчення навчальної дисципліни, для виконання семінарських занять.

11. Рекомендована література

Основні:

1. Антонов А. Г., Колесніков А. М., Комісарова Н. О. Основи медичної допомоги: посібник. Київ: КНТ, 2018. 338 с.
2. Вайда Т. С. Долікарська допомога: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 874 с.
3. Григус І. М., Романішин М. Я. Перша медична допомога: посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2017. 176 с.
4. Збереження та зміцнення репродуктивного здоров'я підлітків та молоді: потенціал громади: Метод. матеріали до тренінгу / Авт.-упоряд. Н. В. Зимівець; За заг. ред. Г. М. Лактіонової. К., 2020. 205 с.
5. Крилюк В.О., Кузьмін В.Ю. Домедична допомога. Серцево-легенева реанімація (алгоритми та маніпуляції): методичний посібник. Київ. 2017. 73 с.
6. Крилюк В.О., Кузьмін В.Ю. Домедична допомога. Травма (алгоритми та маніпуляції): методичний посібник. Київ. 2017. 84 с.
7. Криштопа Б. Органи управління та керівництво охороною здоров'я в період української державності. *Aganım*. 2020. № 12.

Додаткова

1. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога : підруч. для мед. вищ. навч. закл. IV рівн. акредит. затв. МОНУ. за ред. І.С. Зозулі. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 960 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека кафедри ЕСЕУта ТЕ.
2. www.imo.org. Міжнародна морська організація.
3. www.rada.gov.ua. Законодавство України.
4. www.who.int. Всесвітня організація охорони здоров'я.